

A study about the interest level of preschool teacher candidates in environmental problems according to certain variables

Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına olan ilgi düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi

**Erhan Alabay¹
Ömer Faruk Doğan²**

Abstract

The aim of this study is to identify the interest level of the preschool teacher candidates in the environment and to see if this interest is changing considering some variables. The sampling for this study constitutes of 108 preschool teacher candidates, who are studying in Selçuk University Ahmet Keleşoğlu Faculty of Education-Primary Instruction-Preschool Education. Quantitative research techniques were preferred and the study is based on Scanning Model in order to introduce current situation. The scale for the interest of teacher candidates in environment was used which was developed by Alım (2007). As a result of the study it came out that the level of interest of teacher candidates in environment differs meaningfully according to the independent variables: gender and participation in the activity about environment or nature. On the other hand, there aren't any meaningful differences according to: the class they are studying in, type of high school, location where they spent their childhood and structure of this location, taking a course during his/her education about environment or nature.

Özet

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmen adaylarının çevreye olan ilgi düzeylerinin saptanması ve öğretmen adaylarının bazı değişkenlerine göre çevreye olan ilgilerinin farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmesidir. Çalışmanın örneklemini, Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalında öğrenimlerini sürdürmekte olan 108 okul öncesi öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmamızda nicel araştırma yöntemi tercih edilmiş olup, mevcut durumu ortaya çıkarmak amacıyla tarama modeli temel alınmıştır. Okul öncesi öğretmen adaylarının çevreye olan ilgi düzeylerinin belirlenmesi için Alım (2007) tarafından geliştirilen Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlgileri Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının çevreye olan ilgi düzeylerinin, cinsiyet ve çevre veya doğa ile ilgili etkinliğe katılma durumu değişkenleri ile anlamlı düzeyde farklılaştığı, öğretmen adaylarının sınıf, lise türü, çocukluğunu geçirdiği yerleşim yeri ve yapı türü ve öğrenim süreci boyunca çevre veya doğa ile ilgili ders alma durumuna göre de anlamlı farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

¹ Yrd. Doç. Dr., Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Bölümü, erhan.alabay@okan.edu.tr

² Uzman, Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, ofdogan@selcuk.edu.tr

Keywords: preschool, environment education, teacher candidates, interest level **Anahtar Kelimeler:** Okul öncesi, çevre eğitimi, öğretmen adayları, ilgi düzeyi.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

1. GİRİŞ

Günümüzün dikkat çeken konularından biri olan çevre sorunları (Gülay ve Ekinci, 2010), son yıllarda insan hayatını tehdit eder hale gelmiştir (Günindi, 2010). Dünyadaki nüfusun giderek artması, bunun neticesinde insanların gün geçtikçe artan ihtiyaçları ve dünya üzerindeki kaynakların bilinçsizce tüketimi, bir denge içerisinde bulunan doğanın bozulmasına ve önüne geçilemez çevre sorunlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur (Uzun, 2006). İnsanların doğal çevresiyle etkileşimi sonucunda yol açtığı çevre bozulmasının, yine insanlar tarafından çözüme kavuşturulabileceğinin anlaşılmasıyla, çevre eğitimi, bu amaç doğrultusunda insanlarda gerekli biliş, duyuş ve davranış değişikliği yaratmanın başlıca yolu olarak görülmüştür. Fakat çevre eğitimi teorik bir eğitim olarak görülmemelidir. Çevre eğitimi, bireyin çevre içinde uyumlu ve bilinçli bir şekilde yaşamasını ve çevreye karşı duyarlı ve farkındalık kazanmasını amaçlayan ve bu doğrultuda gerçekleştirilen bir eğitim sürecidir. Bu nedenle bireye verilen çevre eğitimi, bireyin yaşamında olumlu yönde tutum ve davranış değişimini hedeflemektedir (Özdemir, 2007). Aynı zamanda çevre eğitimi sayesinde bireyin toplumsal sorunlara karşı duyarlılığı ve bu sorunlara karşı bireysel veya grup olarak çözüm yollarını bulması amaçlanmaktadır. Bu hedefler doğrultusunda çevre eğitimi, bireyin düşünce ve yaşam biçimini temel almaktadır (Akdağ ve Erdiler, 2006).

Çevre eğitiminin en önemli amaçlarından birisi, çevre sorunlarının bilincinde olma ve çözüm yolları üretebilmedir. Bu amaç doğrultusunda birey, çevre sorunlarının sadece kendi çevresini etkilemeyeceği, dünyadaki tüm yaşam döngüsünü değiştirebileceğini düşünebilecek hassasiyeti kazanır. Bu sayede bireye çevre sorunlarının lokal değil global olduğu düşüncesi kazandırılmış olur. Aynı zamanda çevre sorunları sadece çevre eğitimcileri tarafından düzeltilebilir gibi yanlış bir yargıdan kurtulması sağlanmış olup, çevre sorunları için bireysel veya grup çalışmaları yapmaya eğilimli birer bireye dönüşmesi sağlanır. Fakat unutulmamalıdır ki; bu eğitim ne kadar erken yaşta verilirse kazanımlar o kadar erken yaşta edindirilir. Bu sebeple çevre eğitimine erken yaşta başlamak gelecek için alınmış en doğru karardır. Çünkü okul öncesi çağlarında oluşan ilgi ve tutum çocuğun gelecekteki istendik davranışların temelini oluşturur (Erten, 2003; Atasoy, 2005; Aktaran: Kahyaoğlu, Daban ve Yangın, 2008). Ayrıca erken çocukluk döneminde başlanacak olan çevre eğitiminin, sadece çocuğun doğal dünyası hakkında bilgi vermek olmadığı, yanı sıra çevre eğitimi kapsamında çocuğun çevresi ile ilgili duyguyu, düzenlemeleri ve becerileri de kapsayan bütüncül bir

eğitim olarak çocuğa sunulması gerekmektedir. Wilson (1994)'a göre, erken çocukluk döneminde uygulanan çevre eğitiminin çocukların canlı veya cansız varlıklara olan merak ve saygı duygusunu geliştirmesine, doğaya yakınlık hissini artırılmasına ve sevinç duygusunun yaşamasına fırsat verecek bir içerikte olması gerekliliğini savunmaktadır (Wilson, 1994; NAAEE, 2000). Birçok ülkede erken çocukluk döneminde uygulanan çevre eğitimi programlarının genel amaçları incelendiğinde,

beş alt kategorinin ortaya çıktığı görülmektedir. Bunların; çevre ve çevre sorunlarına yönelik farkındalık ve duyarlılık kazandırılması, çeşitli deneyimler sayesinde çevre ve çevre ile ilgili problemler için gerekli olan bilginin kazandırılması, çevresel koruma ve gelişim için motivasyon ve değer yargılarının oluşturulması, çevresel problemleri belirleyici ve çözüm yollarına götürücü becerilerin kazandırılması ve son olarak çevresel problemlerin çözümüne karşı çalışmalara aktif bir birey olarak katılımın sağlanması olduğu tespit edilmiştir (Pandey, 2006; Vishwanath, 2006; Baptiste, 2008; Coyle, 2005; OECD, 2009). Bu bağlamda hazırlanacak olan çevre eğitim programları uygun eğitim ortamlarında ve bilinçli eğitimciler tarafından uygulandığında etkili sonuçlar verdiği görülmektedir. Çevre eğitimi verilen eğitim kurumlarında eğitim öğretim gören çocukların, çevre eğitimi sonunda okuma yazma becerilerinin geliştiği, fen, sosyal bilimler ve matematikte akademik başarının arttığı, bilinen kavramdan bilinmeyen kavramlara transfer becerilerinin geliştiği, bilim hakkında kavramları öğrenmek yerine bilimin nasıl yapıldığını öğrendiği, sınıf içi disiplin problemlerinin azaldığı ve yüksek düzeyde öğrenme fırsatlarına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda çocukların liderlik özelliklerinden olan dinleme ve farklı görüşlere saygı, gerçek dünya problemlerini çözme, uzun vadeli çözümler üretme, toplulukla iletişim, dünyada bir fark yaratma ve teşvik hareketleri oluşturma gibi becerilerin de çevre eğitimi sayesinde desteklendiği sonucuna ulaşılmıştır (The National Education and Environment Partnership, 2002; Archie, 2003).

Okul öncesi dönem çocuklarına kazandırılacak çevre bilincinde sadece eğitim programlarına değil aynı zamanda çocuğun ailesine, sosyal çevresine ve öğretmene de büyük görevler düşmektedir. Bu görevlerin üstlenilmesi için öncelikli olarak çocuğa eğitim veren bireyin çevre bilgisine, çevreye yönelik olumlu tutum içinde olmasına ve çevreye yararlı davranışlar sergilemesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu da ancak öğretmenin etkili bir çevre eğitimi alımıyla doğru orantılıdır (Lubomira, 2004). Wagner (1997), çocukların çevre ile ilgili tutum ve davranışlarını etkileyen önemli bir faktörün öğretmen olduğu kanısındadır. Öğretmenlerin çevreye olan bakış açıları, farkındalıkları, tutum ve ilgileri üst düzeyde ise çocukların da çevreye karşı olan farkındalık, tutum ve ilgilerinin üst düzeyde olabileceğini belirtmektedir. Çünkü özellikle erken çocukluk dönemindeki çocukların öğrenmelerinde model olarak öğrenmeleri ön plandadır (Benzer, 2010). Aynı zamanda bazı çalışmalarda çocuğun yaşamının büyük bir kısmını geçirdiği eğitim kurumlarındaki öğretmenlerin

çevreye olan ilgileri ve tutumları çocukların çevreye karşı olumlu bilinç kazanmalarını etkilediği gözlemlenmektedir. Bu sebeple çocukların çevre hakkında olumlu tutum sergilemesi ve çevresel duyarlılığın artırılması, öğretmenin çevreye olan ilgi düzeyleri ile ilgilidir (Ballantyne, Fien ve Packer, 2001).

Türkiye'deki Okul Öncesi Öğretmeni yetiştiren lisans programları incelendiğinde, okul öncesi dönem çocuklarına çevre bilinci kazandırmaya yönelik içeriği olan çok az ders rastlanmaktadır. Bazı lisans programlarında bu dersler sadece seçmeli ders olarak okutulmakta, bazı lisans programlarında ise çevre eğitimi ile ilgili derslerin bulunmadığı görülmektedir. Bu nedenle okul öncesi öğretmenlerinin lisans düzeyinde çevre eğitimi ile ilgili dersleri almamaları öğretmenlerin çevreye olan tutum ve davranışlarını etkileyebileceği düşünülebilir. Maskan, Efe, Gönen ve Baran (2006)'ın yaptıkları araştırma doğrultusunda, öğretmenlerin yazılı ve görsel medya ile çevre bilgisi eğitimleri sayesinde çevre bilincinin kazanılabileceğini bazı öğretmenlerin de etkili ve yeterli olmayan çevre eğitimi lisans derslerinden dolayı çevre eğitimi kurslarına katılarak çevre bilincini oluşturabileceklerini savunmaktadırlar. Aynı zamanda öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının öğrenim durumları, cinsiyeti ve geçmiş yaşantıları gibi bazı değişkenlerinde çevreye olan ilgi ve farkındalık düzeylerine etkili olabileceği düşünülmektedir (Öztürk, 2009; Goldman, Yavetz ve Pe'er, 2006). Bu çalışmamızda da okul öncesi öğretmen adaylarının çevreye olan ilgi düzeylerinin tespitinin ve çevreye olan ilgi düzeylerini etkileyen faktörlerin belirlenmesine çalışılmıştır.

1.1. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmen adaylarının çevreye olan ilgi düzeylerinin saptanması ve öğretmen adaylarının bazı değişkenlerine göre çevreye olan ilgilerinin farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda şu alt problemlere cevap aranmaktadır:

1. Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına olan ilgi düzey puanları nasıldır?
2. Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgi puanları, cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
3. Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgi puanları, sınıf değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
4. Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgi puanları, mezun olunan lise türüne göre farklılaşmakta mıdır?
5. Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgi puanları, çocukluğunu geçirdiği mekânın yapı türüne göre farklılaşmakta mıdır?

6. Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgi puanları, çocukluğunu geçirdiği yerleşim yeri türüne göre farklılaşmakta mıdır?

7. Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgi puanları, çevre veya doğa ile ilgili bir etkinliğe katılma durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

8. Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgi puanları, öğretmen adaylarının daha önceki öğrenim sürecinde çevre veya doğa ile ilgili ders alma durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma deseni, katılımcılar, verilerin toplanması ve analizi ve kullanılan araçlar konularında bilgi verilmiştir.

2.1. Araştırma Deseni

Bu araştırma, mevcut durumu ortaya çıkaran betimlemeli bir çalışmadır. Betimlemeli çalışmalar genelde verilen bir durumu aydınlatmak, standartlar doğrultusunda değerlendirmeler yapmak ve olaylar arasında olası ilişkileri ortaya çıkarmak için yürütülür (Çepni, 2005; Koray & Azar, 2008). Araştırma bu nedenle nicel araştırma yöntemini temel almıştır.

2.2. Örneklem

Araştırmanın örneklemini, 2010-2011 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalında öğrenimlerini sürdürmekte olan 108 okul öncesi öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adayları 1., 2. ve 3. sınıfta öğrenimlerini sürdürmektedir. Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalında dördüncü sınıf öğretmen adayı bulunmadığı için örnekleme dördüncü sınıf öğretmen adayı dahil edilememiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarına ilişkin demografik bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarına İlişkin Bilgiler

	n	%
Cinsiyet		
Erkek	15	%13,9
Kız	93	%86,1
Toplam	108	%100
Sınıf	n	%
1	48	%44,4
2	27	%25
3	33	%30,6
Toplam	108	%100

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %86,1'i kız, %13,9'u ise erkektir. Öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre dağılımları incelendiğinde, araştırmamıza katılan öğretmen adaylarının %44,4'ü 1. sınıf, %30,6'sı 3. sınıf ve %25'i ise 2. sınıf olduğu görülmüştür.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Okul öncesi öğretmen adaylarının çevreye olan ilgi düzeylerinin saptanması ve öğretmen adaylarının bazı değişkenlerine göre çevreye olan ilgilerinin farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmanın verilerinin toplanmasında gönüllülük esas alınmıştır. Çalışmanın veri analizinde SPSS 15.0 kullanılmıştır. Araştırmada yüzde-frekans analizi, t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

2.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada okul öncesi öğretmen adayları için hazırlanmış demografik bilgi formu ve öğretmen adaylarının çevreye olan ilgi düzeylerinin belirlenmesinde ise “Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlgileri Ölçeği” kullanılmıştır.

2.4.1. Demografik Bilgi Formu: Okul öncesi öğretmen adaylarının demografik bilgilerini belirleyebilmek için demografik bilgi formu araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Demografik bilgi formu içeriğinde, öğretmen adaylarının cinsiyeti, öğrenim gördüğü sınıfı, mezun olduğu lise türü, çocukluğunu geçirdiği yerleşim yeri, çocukluğunu geçirdiği yapı türü, çevre veya doğayla ilgili etkinliğe katılma durumu ve öğrenim süresince çevre veya doğa dersi alma durumu ile ilgili çoktan seçmeli toplam 7 soru bulunmaktadır.

2.4.2. Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlgileri Ölçeği: Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlgileri Ölçeği, Alım (2007) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek likert tipi olup, öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgilerini ölçmektedir. Ölçek, 17'si olumlu ve 3'ü olumsuz olmak üzere toplam 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte “Kesinlikle katılıyorum”, “Katılıyorum”, “kısmen katılıyorum”, “katılmıyorum” ve “Kesinlikle katılmıyorum” şeklinde beşli derecelendirme kullanılmıştır. Ölçek tek faktörden oluşturulmuş olup geçerlilik ve güvenilirliği Alım (2007) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği .80 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ise güvenilirlik tekrardan hesaplanmış olup, ölçek güvenilirliği .75 olarak bulunmuştur.

3. BULGULAR

Yapılan araştırmanın bu bölümünde, amaca uygun olarak belirlenen ana problem ve alt problemlerin çözümü için toplanan verilerin istatistiksel analizi sonucunda ulaşılan bulgulara ve bu bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

3.1. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlgileri

Öğretmen adaylarına uygulanan Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlgileri ölçeğinin madde ortalamaları tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlgileri Ölçeği Madde Ortalamaları

Ölçek Maddeleri	$\bar{x}$
1. Gazete ve televizyonda çevre sorunları ile ilgili haberler ve programlar dikkatimi çeker.	3,85
2. Ders kitapları dışında da çevre içerikli dergi ve kitaplar okurum.	3,08
3. Çevreye zarar veren birini çekinmeden uyarırım.	3,56
4. Arkadaşlar arasında zaman zaman çevre sorunlarını konuşur ve tartışırız.	3,27
5. Alışveriş yaparken çevreye zarar vermeyecek ürünleri tercih etmeye özen gösteririm.	3,13
6. Küresel ısınmanın insanlığın geleceğini tehdit ettiğini düşünüyorum.	4,59
7. Ülkelerin nükleer, kimyasal ve biyolojik silahlara sahip olmaları beni endişelendiriyor.	4,37
8. İnsanların çevre sorunlarına karşı duyarsızlıkları beni üzmektedir.	4,33
9. Çevre sorunlarıyla alakalı kıyamet senaryolarını abartılı buluyorum.	3,01
10.Çevreci grupların kuruluş amaçlarına yeterince hizmet ettiklerini düşünmüyorum.	2,50
11.Ülkemizde çevre sorunlarıyla mücadelede gerekli önemin verildiğine inanmıyorum.	2,16
12.Gelişmiş ülkelerin isterlerse bu sorunları önemli ölçüde çözebileceklerine inanıyorum.	4,26
13. Çevre sorunlarıyla mücadelede görev almaya kendimi istekli hissediyorum.	3,64
14. Çevre sorunlarıyla mücadelede artık başarılı olunacağına inanmıyorum.	3,65
15.Çevre sorunlarının günümüz insan sağlığını tehdit eden bazı hastalıkların da temel sebebi olduğunu düşünüyorum.	4,48
16.Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılması çevre üzerindeki baskıyı azaltabilir.	4,21
17. Özellikle küresel ısınma ile ilgili haberlerden sonra çevre sorunları dikkatimi çekmeye başladı.	3,70
18. Çevre konulu faaliyetlere ve etkinliklere gönüllü olarak katılırım.	3,52
19. Öğrenim hayatım boyunca çevre içerikli yeterince ders aldığımı düşünmüyorum.	2,02
20. Küresel boyut kazanmış çevre sorunları ile mücadele de küresel olmalıdır.	4,41

Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına karşı ilgileri ortaya koymak üzere hazırlanan maddelerin analizi sonrasında, öğretmen adaylarının madde puan ortalamaları arasında farklılık olduğu görülmektedir. En yüksek maddenin 4,59 ortalaması ile “Küresel ısınmanın insanlığın geleceğini tehdit ettiğini düşünüyorum.” olduğu saptanmıştır. En düşük maddelerin ise 19., 11. ve 10. ifadeler olduğu görülmektedir. 2,02 madde ortalamasıyla okul öncesi öğretmen

adaylarının öğrenim hayatları boyunca çevre içerikli yeterince ders almadıklarını düşünmekte. Diğer bir madde ise okul öncesi öğretmen adaylarının 2,16 madde ortalaması ile Türkiye’de çevre sorunlarıyla mücadelede gerekli önemin verilmediğine inanmaktalar. Düşük madde ortalaması çıkan 3. ifade ise 2,50 madde ortalaması ile çevreci grupların kuruluş amaçlarına yeterince hizmet ettiklerini düşünmemeleridir.

3.2. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlgileri, Cinsiyete Göre Farklılaşmakta mıdır?

Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgileri ile cinsiyet değişkeni arasındaki farklılaşmayı ortaya çıkartmak için bağımsız t-testi uygulanmıştır. T-testi sonuçları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlgileri İle Cinsiyet Değişkeni Arasındaki T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Erkek	15	3,43	,414	2,038	.044*
Kız	93	3,61	,310		Anlamlı

*p<.05

Tablo 3’te görüldüğü gibi erkek okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgi puan ortalaması 3,43, standart sapmasının ,414 ve kız okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgi puan ortalamalarının ise 3,61, standart sapmasının ,310 olduğu görülmektedir. Gruplararası farkın anlamlılığını ortaya koymak amacıyla yapılan t değeri 2,038 ve p değerinin ise .044 olduğu görülmektedir. Anlamlılık (p) değeri .05’ten küçük olduğu için okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgileri ile cinsiyet bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Bu farklılaşmanın kızların lehine olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

3.3. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlgileri, Sınıf Düzeyi, Mezun Olunan Lise Türü ve Çocukluğunu Geçirdiği Yerleşim Yeri Değişkenlerine Göre Farklılaşmakta mıdır?

Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgileri ile sınıf düzeyi, mezun olunan lise türü ve çocukluğunu geçirdiği yerleşim yeri değişkenleriyle karşılaştırmak için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 4-5-6’da verilmiştir.

Tablo 4. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlgileri İle Sınıf Değişkeni Arasındaki Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Sınıf	n	$\bar{x}$	ss
1. Sınıf	48	3,68	,365
2. Sınıf	27	3,63	,330
3. Sınıf	33	3,63	,265
Toplam	108	3,65	,327

Varyans kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Gruplar içi	11,389	105	,108	,317	.729
Gruplar arası	,069	2	,034		
Toplam	11,458	107			Anlamsız

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının aldıkları çevre sorunlarına ilgi puanları ile öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri karşılaştırılmasında ($p > .05$ olduğundan) sınıf değişkeni ile çevre sorunlarına ilgileri istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 5. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlgileri İle Mezun Olunan Lise Türü Değişkeni Arasındaki Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Lise Türü	n	$\bar{x}$	ss
Normal Lise	12	3,65	,385
Meslek Lisesi	18	3,57	,341
Anadolu Lisesi	50	3,64	,269
Öğretmen Lisesi	28	3,73	,384
Toplam	108	3,65	,327

Varyans kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Gruplar içi	11,166	3	,097	,905	.442
Gruplar arası	,291	104	,107		
Toplam	11,458	107			Anlamsız

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının aldıkları çevre sorunlarına ilgi puanları ile mezun oldukları lise türlerinin karşılaştırılmasında ($p > .05$ olduğundan) mezun olunan lise türü değişkeni ile çevre sorunlarına ilgileri istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmanın olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 6. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlgileri İle Çocukluğunu Geçirdiği Yerleşim Yeri Değişkeni Arasındaki Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Yerleşim Yeri	n	$\bar{x}$	ss
İl Merkezi	45	3,67	,305
İlçe	43	3,68	,349
Köy	20	3,57	,327
Toplam	108	3,65	,327

Varyans kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Gruplar içi	11,271	105	,107	,869	.422
Gruplar arası	,186	2	,093		
Toplam	11,458	107			

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının aldıkları çevre sorunlarına ilgi puanları ile çocukluğunu geçirdikleri yerleşim yeri türü karşılaştırılmasında ($p > .05$ olduğundan) yerleşim yeri değişkeni ile çevre sorunlarına ilgileri istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

3.4. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlgileri Çocukluğunu Geçirdiği Mekânın Yapı Türüne ve Daha Önceki Öğrenim Sürecinde Çevre veya Doğa İle İlgili Ders Alma Durumuna Göre Farklılaşmakta mıdır?

Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgileri ile çocukluğunu geçirdiği mekânın yapı türü ile daha önceki öğrenim sürecinde çevre veya doğa ile ilgili ders alma değişkenleri arasındaki farklılaşmayı ortaya çıkartmak için t-testi uygulanmıştır. T-testi sonuçları Tablo 7 ve Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 7. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlgileri İle Çocukluğunu Geçirdiği Mekânın Yapı Türü Değişkeni Arasındaki T-Testi Sonuçları

Yapı Türü	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Apartman Dairesi	39	3,66	,272	,168	.867
Bahçeli Müstakil	69	3,65	,356		Anlamsız

Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgileri ile çocukluğunu geçirdiği mekânın yapı türünün karşılaştırılmasında yapılan bağımsız t-testi sonucunda $p > .05$ olduğundan anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmektedir.

Tablo 8. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlgileri İle Öğrenim Süreçleri Boyunca Çevre veya Doğa İle İlgili Ders Alma Durumu Arasındaki T-Testi Sonuçları

Ders Alma Durumu	n	X	ss	t	p
Evet	38	3,71	,304	1,224	.224
Hayır	70	3,63	,337		Anlamsız

Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgileri ile öğrenim süreci içerisinde çevre veya doğa ile ilgili ders alma durumlarının karşılaştırılmasında yapılan bağımsız t-testi sonucunda $p > .05$ olduğundan anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna varılmıştır.

3.5. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlgileri Çevre veya Doğa İle İlgili Bir Etkinliğe Katılma Durumuna Göre Farklılaşmakta mıdır?

Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgileri ile çevre veya doğa ile ilgili etkinliğe katılma durumu değişkeni arasındaki farklılaşmanın olup olmadığını ortaya çıkartmak için t testi uygulanmıştır. T-testi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlgileri İle Çevre veya Doğa ile İlgili Etkinliğe Katılma Durumu Arasındaki T-Testi Sonuçları

Katılım	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Evet	60	3,73	,317	2,907	.004*
Hayır	48	3,55	,315		Anlamlı

* $p < .05$

Tablo 9’da da görüldüğü gibi çevre veya doğa etkinliğine katılan okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgi puan ortalaması 3,73, standart sapmasının ,317 ve çevre veya doğa etkinliğine katılmayan okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgi puan ortalamalarının ise 3,55, standart sapmasının ,315 olduğu görülmektedir. Gruplararası farkın anlamlılığını ortaya koymak amacıyla yapılan t değeri 2,907 ve p değerinin ise ,004 olduğu görülmektedir. Anlamlılık (p) değeri .05’ten küçük olduğu için okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgileri, çevre veya doğa etkinliğine katılma durumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılaşmanın olduğu tespit edilmiştir.. Bu farklılaşmanın doğa veya çevre etkinliklerine katılan okul öncesi öğretmen adaylarının lehine olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgi düzeylerinin saptanması ve öğretmen adaylarının bazı değişkenlerine göre çevreye olan ilgilerinin farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan çalışmanın bulguları doğrultusunda, okul öncesi öğretmenliği anabilim

dalında okuyan öğretmen adaylarının sınıf düzeyi, mezun olduğu lise türü, çocukluğunu geçirdiği yerleşim yeri ve mekânın yapı türü, daha önceki öğrenimi boyunca çevre veya doğa ile ilgili ders alma durum bağımsız değişkenleri ile çevre sorunlarına ilgileri arasında anlamlı farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bir diğer değişle, öğretmen adaylarının sınıf düzeyi, mezun olduğu lise türü, çocukluğunu geçirdiği yerleşim yeri ve mekânın yapı türü, daha önceki öğrenimi boyunca çevre veya doğa ile ilgili ders alma durumu, okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgilerini etkilememektedir. Öcal'ın (2013) öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla yaptığı çalışmada da, öğretmen adaylarının sınıf düzeyi ve ikamet ettiği yer değişkenleri ile çevre sorunlarına yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Günindi (2003), Gürbüz, Kışoğlu ve Erkol (2007) ve Yalmacı ve Gözüm (2011) yaptıkları çalışmalarında da çevreye karşı tutum ve davranışlarında, daha önce yaşamış olduğu yerleşim yeri türü (kırsal, kentsel) değişkeninin anlamlı bir farklılaşmaya neden olmadığı saptanmıştır. Öğretmen adaylarının çevreye yönelik tutum ve davranışlarında, sınıf düzeyi, mezun olduğu lise türü, yerleşim yeri, çevre veya doğa dersi alma durumu, yaşadığı mekânın türü değişkenlerinin etkili olmadığını belirleyen diğer araştırmalara da rastlanmaktadır (Gürbüz ve Çakmak, 2012; Kahyaoglu, Daban ve Yangın, 2008; Deniz ve Genç, 2007; Güven, Yurdatapan, Benzer ve Şahin, 2013).

Araştırma kapsamında okul öncesi öğretmen adaylarının cinsiyet ve çevre veya doğa ile ilgili etkinliğe katılma durum değişkenlerine göre öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgi düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Araştırmanın bulguları doğrultusunda, okul öncesi öğretmen adaylarının cinsiyet ve doğa ile ilgili etkinliğe katılma durumlarının çevre sorunlarına ilgi düzeyini etkilediği saptanmıştır. Kız okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilgi puanlarının, erkek okul öncesi öğretmen adaylarına göre anlamlı derecede farklılaştığı saptanmıştır. Bu anlamlı farklılığın kız öğretmen adaylarının lehine olduğu tespit edilmiştir. Kızların erkeklere göre çevreye olan ilgi, tutum ve davranış puanlarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu birçok araştırma sonuçlarında da rastlanmaktadır (Alım, 2007; Özmen, Çakmakçı-Çetinkaya ve Nehir, 2005; Güler ve Benli, 1995; Özdemir, Yıldız, Ocaktan ve Sarışen, 2004; Timur, Yılmaz ve Timur, 2013; Karahan-Okuroğlu, 2012; Sadık ve Sarı, 2010; Eroğlu-Doğan, 2013).

Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre veya doğa ile ilgili etkinliklere katılma durumu ile çevreye olan ilgileri arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir. Bu sonuç, çevre veya doğa ile ilgili etkinliklere katılanların lehinedir. Konu ile ilgili alanyazın taraması sonucunda, öğretmen adaylarına çevre ile ilgili sunulan görsel materyaller veya etkinliklere yer verilmesi

öğretmen adaylarının çevreye olan farkındalığının artmasına neden olduğu farklı literatürlerde belirtilmiştir (Gökçe, 2009; Wolk, 2003).

Araştırma kapsamında şu önerilerde bulunulabilir:

Okul öncesi eğitimi öğretmen yetiştirme programı çerçevesinde, çevre ve doğa bilinci ile ilgili zorunlu derslerin sayısı artırılabilir ve bu derslerin içeriğinin uygulamaya yönelik olmasına dikkat edilebilir. Ayrıca öğretmen adaylarını çevre ve doğa ile ilgili konularda farkındalıklarını arttırmak için çevre ile ilgili etkinliklere katılmaları konusunda öğretim elemanları tarafından teşvik ve rehberlik edilmelidir. Bu doğrultularda üniversiteler içinde çevre ve doğa bilincini ve farkındalıklarını arttıracak etkinliklere yer verici öğrenci toplulukları oluşturulabilir ve etkinliklere öğrencilerin katılımı sıklaştırılabilir.

Öğretmen yetiştiren lisans ders müfredatları içeriğinde bulunan “Topluma Hizmet Uygulamaları” ders içeriği, öğretmen adaylarının çevre bilincini arttıracak yönde etkinliklerle desteklenebilir ve yapılacak etkinliklerde gönüllülük esas aranmalıdır.

Bu çalışma, sadece nicel araştırma tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Konu ile ilgili nitel çalışmalar yapıp öğretmen adaylarının çevre ve doğa ile ilgili görüşleri değerlendirilebilir. Öğretmen adaylarından çözüm önerileri alınabilir.

Araştırma sadece Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan okul öncesi öğretmen adaylarını kapsamaktadır. Örneklem genişletilerek okul öncesi öğretmenlerin çevreye olan ilgi düzeyleri tekrardan belirlenebilir.

YAZAR NOTLARI

Araştırma kapsamında kullandığımız ölçeğin iznini veren Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümünde görev yapmakta olan Sayın Doç. Dr. Mete ALİM'a çok teşekkür ederiz.

KAYNAKÇA

- Alım, M. (2007). Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlgileri. 3. *Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi*, Adana, ss.446-453.
- Archie, M. (2003). *Advancing Education through Environmental Literacy*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development. *The National Environmental Education and Training Foundation*. (2000, September). *Environment-Based Education: Creating High Performance Schools and Students*. Washington, DC: National Environmental Education and Training Foundation.
- Atasoy, E. (2005). *Çevre için Eğitim: İlköğretim Öğrencilerinin Çevre Tutum ve Çevre Bilgisi Üzerine Bir Çalışma*. Doktora Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Ballantyne, R., Fien, J., Packer, J. (2001). School Environmental Education Programme Impacts Upon Student and Family Learning: A Case Study Analysis. *Environmental Education Research*, 1(7).
- Baptiste, A. K. (2008). *Evaluating Environmental Awareness: A Case Study of the Nariva Swamp, Trinidad*. Doctor Thesis of Philosophy Degree, State University of New York College of Environmental Science and Forestry Syracuse, New York.
- Benzer, E. (2010). *Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımıyla Hazırlanan Çevre Eğitimi Dersinin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Çevre Okuryazarlığına Etkisi*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, İstanbul.
- Coyle, K. (2005). *Environmental literacy in America: What ten years of NEETF/Roper research and related studies say about environmental literacy in the U.S.*, The National Environmental Education & Training Foundation, Washington, D.C.
- Çepni, S. (2009). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. 4. Baskı. Trabzon: PegemNet.
- Deniş, H. & Genç, H. (2007). Çevre Bilim Dersi Alan ve Almayan Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Çevreye İlişkin Tutumları ve Çevre Bilim Dersindeki Başarılarının Karşılaştırılması, *Mehmet Akif Ersoy Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(13), 20-26.
- Erdiler, Z., Akdağ, Z. (2006). Okul Öncesi Eğitim Çağındaki Çocuklara Çevre Bilincini Kazandırmak İçin Gönüllü Kuruluşlar ile İşbirliği Yapmak. *7.Ulusal Gazî Üniversitesi Fen Matematik Kongresi*. <http://www.sas.metu.edu.tr/drupal/?q=node/321>. (18 Haziran 2011).
- Eroğlu-Doğan, E. (2013). Biyolog ve Öğretmen Adaylarının Çevreye Yönelik Tutumları ve Bilgi Düzeyleri. *İlköğretim Online*, 12(2), 413-424.
- Goldman, D., Yavetz, B., & Pe'er, S. (2006). Environmental literacy in teacher training in Israel: environmental behavior of new students. *Journal of Environmental Education*, 38(1), 3-22.
- Gökçe, N. (2009). Çevre Eğitiminde Gazetelerden Yararlanma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2 (6).
- Gülay, H., Ekici, G. (2010), Meb Okul Öncesi Eğitim Programının Çevre Eğitimi Açısından Analizi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 7(1).
- Güler Ç ve Benli D. (1995). *Çevre Sağlığı, Halk Sağlığı Temel Bilgiler*, Güneş Kitabevi: Ankara.
- Günindi, Y. (2010). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çevre Dostu Davranışlarının Araştırılması, *Tüba Bilim Dergisi*, 3(3), 292-297.
- Gürbüz, H., Kışoğlu, M. ve Erkol, M. (2007). Biyoloji Öğretmen Adaylarının Çevreye Yönelik Tutumlarının İnfomal ve Formal Eğitim Ortamları Açısından Değerlendirilmesi, *Atatürk Üniversitesi Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(3), 74-84.
- Gürbüz, H. ve Çakmak, M. (2012). Biyoloji Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 162-173.
- Güven, İ., Yurdatapan, M., Benzer, E. ve Şahin, F. (2013). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumları ile Sağlıklı Yaşama Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(4), 1431-1448.
- Kahyaoğlu, M., Daban, Ş., Yangın, S. (2008). İlköğretim Öğretmen Adaylarının Çevreye Yönelik Tutumları. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 42-52.
- Karahan-Okuroğlu, G. (2012). Hemşirelik Eğitiminin Öğrencilerin Çevreye Yönelik Tutumlarına Etkisi. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 3, 27-38.

- Koray, Ö., Azar, A. (2008). Ortaöğretim Öğrencilerinin Problem Çözme ve Mantıksal Düşünme Becerilerinin Cinsiyet ve Seçilen Alan Açısından İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 125-136.
- Lubomira, D. (2004). Environmental Education at Pre-school. *International Research in Geographical and Environmental Education*, 13(3).
- Maskan, A., Efe, R., Gönen, S. & Baran, M. (2006, September) Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarının Nedenleri, Eğitimi ve Çözümlerine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. *Paper presented at 7th National Science and Mathematics Education Conference*. Ankara, Turkey.
- NAAEE (North American Association for Environmental Education), (2000). *Early Childhood Environmental Education Programs: Guidelines for Excellence*. Washington, D.C.: NAAEE.
- The National Education and Environment Partnership. (2002). *Environmental Education and Educational Achievement: Promising Programs and Resources*. Washington, DC: National Environmental Education and Training Foundation.
- OECD. (2009). *Green at Fifteen?: How 15 Year Olds Perform in Environmental Science and Geoscience in Pisa 2006*. Paris: OECD Publishing.
- Öcal, T. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 27, 333-352.
- Özdemir, O. (2007). Yeni Bir Çevre Eğitimi Perspektifi: Sürdürülebilir Gelişme Amaçlı Eğitim. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 32(145).
- Özdemir, O., Yıldız, A., Ocaktan, E. ve Sarışen, Ö. (2004). Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Çevre Sorunları Konusundaki Farkındalık Ve Duyarlılıkları, *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 57 (3): 117-127.
- Özmen, D., Çakmakçı-Çetinkaya, A. ve Nehir, S. (2005). Üniversite Öğrencilerinin Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumları. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 4(6), 330- 344.
- Ozturk, G. (2009). *Investigating Pre-Service Teacher's Environmental Literacy Through Their Epistemological Beliefs*. Unpublished master's thesis, Middle East Technical University, Ankara.
- Pandey, V. C. (2006). *Environmental Education*. Delhi: Mehra Offset Press.
- Riger, T. (2005). *Education, Environmental Attitudes and the Design Professions*. Masters Thesis. Presented to the Faculty of the Graduate School of Cornell University, 40.
- Sadık, F. ve Sarı, M. (2010). Student Teachers' Attitudes Towards Environmental Problems and Their Level of Environmental Knowledge. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(39), 129-141.
- Timur, S., Yılmaz, Ş. ve Timur, B. (2013). Öğretmen Adaylarının Çevreye Yönelik Davranışlarının İncelenmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 125-141.
- Uzun, N. (2006). Altındağ İlçesi'nde Çevre Eğitimi: "Yeşil Sınıf" Modeli. *Ankara il Milli Eğitim Müdürlüğü Yayın Organı "Çevre Sayısı"*, 8(49), 14-15.
- Vishwanath, H. N. (2006). *Models of Teaching in Environmental Education*. Laxmi Nagar, Delhi: Arora Offset Press.
- Yalancı G, S. & Gözüm, A, İ, C. (2011). Kafkas Üniversitesi Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, *International Online Journal Of Educational Sciences*, 3(3), 1109-1132.

Wilson, R. (1994). *Environmental Education at the Early Childhood Level*. Washington, D.C.: North American Association for Environmental Education.

Wolk, S. (2003). Teaching for Critical Literacy in Social Studies. *Social Studies*, 94(3), s.101-106.

Extended English Abstract

One of the significant problems in the developing and changing world are the environmental issues. It is a crucial duty of the very individual to develop and implement solutions for these environmental issues which come into existence because of the human factor. In order to generate solutions for these problems and take action without expecting something in return, it is initially needed to raise the environmental consciousness of the individual, improve their sensitivity to the environment and change their attitude and behaviour in a positive way. At this stage, the education programmes and their implementations are of vital importance, which will ensure that the children in their early childhood period will gain environmental awareness. Because supporting the positive behaviour and attitude of children at early ages, who are in their early childhood, is important in the sense that they end up as individuals who are environmentally conscious and sensitive to environmental issues, in their adulthood. Environmentally conscious pre- school teachers who are attracted to environmental issues are also needed in addition to an effective programme in the context of the implementation of environmental education programmes at early ages.

Accordingly, in this research it was aimed to detect pre-school teacher candidates' level of attention to the environment and to determine whether their attention to the environment has differentiated or not according to a number of variables. In the framework of this goal, answers were searched to these sub-problems:!

1. How are the attention level scores of pre-school teacher candidates to the environmental issues?
2. Do the attention level scores of pre-school teacher candidates to the environmental issues differentiate with regard to sex?
3. Do the attention level scores of pre-school teacher candidates to the environmental issues differentiate with regard to the class variable?
4. Do the attention level scores of pre-school teacher candidates to the environmental issues differentiate with regard to the high school type they graduated?
5. Do the attention level scores of pre-school teacher candidates to the environmental issues differentiate with regard to the structural type of the space where they spent their childhood?
6. Do the attention level scores of pre-school teacher candidates to the environmental issues differentiate with regard to the residential area where they spent their childhood?
7. Do the attention level scores of pre-school teacher candidates to the environmental issues differentiate with regard to the condition of having participated in an activity which is related to the environment or nature?
8. Do the attention level scores of pre-school teacher candidates to the environmental issues differentiate with regard to the condition of having taken any courses related to the environment or nature during their education process?

The research is descriptive study that reveals the existing condition, which is one of the quantitative research methods. The sample of the research is constituted by 108 pre- school teacher candidates who were continuing their education at Selçuk University, Ahmet Kelesoglu Faculty of Education, Department of Primary Education, Division of Pre- School Education in the 2010-2011 spring term. In the research it was used the demographic

information form which is prepared by researchers for the pre-school teacher candidates, and, within the scope of determining the attention levels of teacher candidates to the environment, “Scale of Attention Levels of Teacher Candidates to the Environmental Issues”, developed by Alım (2007).

As the result of the carried out statistical analyses, it was determined that the attention levels of pre-school teacher candidates to the environment differentiated substantially with regard to the variables of sex and the condition of having participated in an activity related to the environment or nature. It was detected that the attention level scores to the environmental issues of the female teacher candidates were significantly higher in comparison to the male teacher candidates. At the same time, it was seen that the attention level scores of the teacher candidates to the environmental issues, who participated in activities related to the environment or nature, were significantly higher in comparison to those who did not. In addition, it was concluded that there is not a significant differentiation between the class, high school type, residential area and structural type and, the independent variable, the condition of having taken any courses related to the environment or nature during their education process and the attention level to environmental issues.

As the result of the research, it is recommended to the lecturers to encourage and guide the teacher candidates in order to raise their awareness in terms of environment and nature, to establish student communities at universities which will promote activities to raise the consciousness of nature and awareness, to support the content of “Social Service Practices” course present in the Bachelor’s curricula, which train teachers, with activities which will raise the environmental consciousness of teacher candidates.